

Uluslararası Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi
International Journal of Humanities and Art

<http://www.trkdergisi.com>

Araştırma Makalesi / Research Article

e-ISSN:2757-6388
trk dergisi
2023
4(1):108/141

Geliş Tarihi / Receive : 22.09. 2023

Kabul Tarihi / Accepted : 25.10. 2023

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

Examination Of Fine Arts High School Kabak Kemane Lesson Books And The Opinions Of Kabak Kemane Instructors About These Books

Veli Yöntem

Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı
Prof. Dr. Lecturer., Afyon Kocatepe University State Conservatory

e-mail: veliyntm@gmail.com

Orcid ID: 0000-0003-3524-4745

Atıf/Cite as: yöntem, V. Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri. *Trk Dergisi*. <https://www.trkdergisi.com/index.php/trk/article/view/142>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından ve bir intihal programında incelenmiş intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two reviewers and in a plagiarism program and has been confirmed to be free of plagiarism.

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

Öz

Araştırma Güzel Sanatlar Lisesi kabak kemane ders kitaplarının incelenmesi ve kabak kemane eğitimcilerinin ders kitaplarına yönelik görüşlerini amaçlamaktadır. Araştırmadaki ders materyallerinin değerlendirilmesi hususunda “ders kitaplarını değerlendirme formu” hazırlanmış ve bu forma göre ders kitaplarının mevcut durumları incelenmiştir. Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığının 2019 yılında yayınladığı Güzel Sanatlar Lisesi “9, 10, 11, 12. sınıf “çalgı eğitimi kemane”, 9, 10. sınıf “çalgı eğitimi yaylı sazlar kemane” adlı ders kitapları ve Güzel Sanatlar Lisesinde ulaşıla bilinen 8 kabak kemane eğitimcisiyle sınırlıdır. Bu kabak kemane eğitimcilerinin görev yaptığı kurumlar alfabetik sıralamaya göre, Aydın Yüksel Yalova Güzel Sanatlar Lisesi, Giresun Güzel Sanatlar Lisesi, Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi, Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi, Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesi, Şanlıurfa Kazancı Bedih Güzel Sanatlar Lisesi, Tokat Güzel Sanatlar Lisesi, Yalova Güzel Sanatlar Lisesi’dir.

Araştırmada, Güzel Sanatlar Lisesi kabak kemane ders kitaplarının incelenmesi açısından doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme sorularının etik onayları alındıktan sonra Güzel Sanatlar Lisesi kabak kemane eğitimcileriyle zoom adlı video konferans platformunda görüşmeler sağlanmıştır. Elde edilen görüşme verileri, içerik analiz yöntemiyle kategorize edilerek tablo ve şekillerle sunulmuştur.

Söz konusu kitapların içeriğinde kullanılan kabak kemane hakkında genel bilgiler, duruş tutuş hakkında bilgiler, teknik bilgiler, usul, metronom süreleri, makam, terminoloji, taksonomi, transpoze, gürlük, nüans terimleri, pozisyon, görsel materyaller ve materyallerin sayı oranları gibi 12 konu başlığı adı altında incelemesi yapılmış ve bu konulara yönelik kabak kemane eğitimcilerinin görüşlerine yer verilmiştir. Bu kapsamda eğitimcilerin, kabak kemane öğretimi sürecinde ders kitaplarını kullanma durumları, bu ders kitaplarının dışında kullandıkları başka kaynaklar, ders kitaplarının içeriğindeki konu bütünlüğü ve ünite sıralaması, görsel materyaller, makam ve usul yapıları, etüt ve eserlerin sıralaması, yay ve süsleme tekniklerinin nota üzerindeki işaretleri, eğitim

Veli Yöntem

sürecinde kullandığı akort sistemi, terminoloji, transpoze (göçürme) ve pozisyon bilgisi hakkında görüşlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar Lisesi, Kabak Kemane, Kabak Kemane Eğitimi, Ders Kitapları, Eğitimci Görüşleri.

Examination Of Fine Arts High School Kabak Kemane Lesson Books And The Opinions Of Kabak Kemane Instructors About These Books

Abstract

The research aims to examine the Fine Arts High School kabak kemane textbooks and the opinions of kabak kemane educators about the textbooks. For the evaluation of the course materials in the research, a "textbook evaluation form" was prepared and the current status of the textbooks was examined according to this form. This research is limited to the Fine Arts High School "9th, 10th, 11th, 12th grade "instrument education violin", 9th, 10th grade "instrument education stringed instruments violin" textbooks published by the Ministry of National Education in 2019 and 8 pumpkin violin educators known to be reached in Fine Arts High School. In alphabetical order, the institutions where these kabak kemane educators work are Aydın Yüksel Yalova Fine Arts High School, Giresun Fine Arts High School, Kırşehir Neşet Ertaş Fine Arts High School, Konya Çimento Fine Arts High School, Sivas

"Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi"
"International Journal of Humanities and Art"
[trk dergisi/2022]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:4
Sayı/Issue:1

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

Muzaffer Sarısözen Fine Arts High School, Şanlıurfa Kazancı Bedih Fine Arts High School, Tokat Fine Arts High School, Yalova Fine Arts High School.

In the study, document analysis technique was used to analyze the kabak kemane textbooks of Fine Arts High School. After the ethical approvals of the interview questions prepared by the researcher were obtained, interviews were conducted with the kabak kemane educators of the Fine Arts High School on the video conference platform called zoom. The interview data obtained were categorized by content analysis method and presented in tables and figures. Keywords: Fine Arts High School, Kabak Kemane, Kabak Kemane Education, Textbooks, Educator Opinions.

These books were examined under 12 topics such as general information about the kabak violin, information about posture, technical information, method, metronome times, makam, terminology, taxonomy, transposition, loudness, nuance terms, position, visual materials and the number of materials, and the opinions of kabak violin educators on these topics were included. In this context, the opinions of the educators about their use of textbooks in the process of teaching the kabak violin, other resources they use other than these textbooks, subject integrity and unit order in the content of the textbooks, visual materials, makam and usul structures, order of etudes and works, signs of bowing and ornamentation techniques on the notes, tuning system used in the education process, terminology, transposition and position information were included.

1. Giriş

Çalgı eğitimi, bireyin çalgıdaki teknik icrasını ve çalgı hâkimiyetini oluşturabilmek için planlı bir şekilde düzenli ve aşamalı bir çalışma isteyen bu süreçlerin tümüdür. Çalgı eğitiminin bu süreçlerinde bireyin sabırlı ve verimli bir şekilde çalgı ile bütünleşerek yol kat etmesi sağlanmalıdır. Çalgı eğitimi, “bir çalgının çalınabilmesinde uygulanan, yöntemler bütünüdür. Bireysel olarak yapılan çalgı eğitiminde öğrencilere, çalgısını doğru bir teknikle çalma, çalışma süresini verimi arttıracak şekilde ayarlama, müzik kültürlerini çalgısı yoluyla

Veli Yöntem

en iyi şekilde kavratma ve müzikal becerilerini arttırmaya yönelik çalışmalar çalgı eğitiminin başlıca amaçlarıdır” (Parasız, 2009: 19). “Çalgı eğitimi programlı, düzenli ve amaçlıdır” (Özen, 2004: 60).

Yaylı çalgıların çalgı eğitimine Riviere, “özellikle yaylı çalgı eğitiminin gelişmiş bir kulak yardımıyla olabileceğini çünkü çalan kişinin sesleri basacağı yerlerin belli olmadığını, buna bağlı olarak da yanlış ses çıkma olasılığının yüksek olduğunu vurgulamaktadır. Yaylı çalgı öğrencilerinin entonasyon hatalarının azaltılması, müzikal ve tonal algılarının geliştirilmesi açısından çalgı derslerine şarkı söyleme etkinliklerinin katılmasını önermektedir” (Özmenteş, 2005: 95). Bu kapsamda kabak kemane de entonasyonun önemli olduğu ve mutlaka türkülerin dinlendikten sonra icra edilmesi çalgının eğitiminde önemli bir etken olacaktır.

Bireyin çalgısını öğrenme süreçlerinde metodoloji önemli bir yere sahiptir. Bu anlamda metotlar, öğreticinin uzun süreçler ve denemeler sonucu bilgi ve tecrübelerini aktardığı şekilde oluşmaktadır. Kabak kemane ile ilgili literatür taraması yapıldığında metodolojik çalışmaların ilk defa 2001 yılında Salih Urhan tarafından “Kabak Kemane Metodu” ile başlamıştır. Aradan 18 yıl sonra 2019 tarihinde Özgür Çelik tarafından hazırlanan “Kabak Kemane Metodu I” yayınlanmıştır. Bu aradaki yıllarda da kabak kemane metotlarının olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla kabak kemane eğitiminin metodolojik açıdan süreci geç başladığı için çalgının öğrenme şeklini yavaşlatmıştır.

Kabak kemane öğretiminin öğretim şeklinin usta çırak geleneği ile gerçekleştiği bilinmektedir. Çeşitli çalışmalarda bu konuya değinilmiştir (Çelik, 2018: 14; Durmaz, 2021: 13; Yöntem, 2022: 19). Günümüzde ise mesleki eğitim veren kurumların da artmasıyla birlikte usta-çırak geleneği yerine öğreticinin, öğrenciye bilgisini ve tecrübesini aktarması şeklinde gerçekleştiği ifade edilebilir. İlk olarak İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarının eğitim-öğretime başlamasıyla kabak kemane derslerinin başladığını fakat eğitimci kişilerin bulunamamasından dolayı derslerin verimli olmadığı bilinmektedir (Urhan, 2014: 3; Çelik, 2022: 600; Durmaz, 2021: 14; Dincel, 2018: 1). Günümüzde ise Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı (DK), Akdeniz Üniversitesi (DK), Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi İcra Sanatları Fakültesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı (TMDK), Ege (TMDK), Erzurum

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitmcilerinin Görüşleri

Atatürk Üniversitesi (TMDK), Gaziantep Üniversitesi (TMDK), İstanbul Teknik Üniversitesi (TMDK), Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi (TMDK), Ordu Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi gibi kurumlarda kabak kemane derslerinin verildiği bilinmektedir.

Güzel Sanatlar Liselerine (GSL) Milli Eğitim Bakanlığınca 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla "Yaylı Sazlar (Kemane, Kemança, Karadeniz Kemençesi) Dersi Öğretim Programı" başlıklı program hazırlanarak kabak kemane dersleri resmi olarak başlamıştır (MEB, 2018: 12).

Literatür taraması yapıldığında GSL'nde kabak kemane eğitimi yürüten müzik öğretmeni sayısının ve kabak kemane derslerinin yeterli olmadığı elde edilen veriler sonucunda görülmektedir. Ayrıca GSL'ndeki müzik öğretmenlerinin asıl branşları bağlama, keman vb. gibi enstrümanlar olurken kabak kemane derslerini de yürüttükleri ve kabak kemane öğrenci kontenjanlarının dönemsel olarak değişmesiyle birlikte GSL'deki kabak kemane derslerinin yürütülüp yürütülmediğini tespit etmek zor olmaktadır. Bu taramadan elde edilen ve görüşmeler sonucunda elde edilen bilgilere göre kabak kemane eğitimi veren Güzel Sanatlar Liseleri ise şu şekildedir: *Aydın Yüksel Yalova Güzel Sanatlar Lisesi, İstanbul Bakırköy Göksel Baktagir Güzel Sanatlar Lisesi, Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi, Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi, Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi, Şanlıurfa Kazancı Bedih Güzel Sanatlar Lisesi ve Tokat Güzel Sanatlar Lisesi.*

GSL düzeyinde verilen kabak kemane eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren lisans düzeyindeki kurumlara hazırlayıcı olması, kabak kemane icrasında kullanılan teknikleri bu zamanda öğrencilerin öğreniyor olması, çalgının çevreye tanıtılması ve yaşatılması açısından önemli bir katkıya sahiptir.

GSL kabak kemane ders kitaplarının içeriğinde bulunan program ve taksonomiye yönelik bilgiler, öğrencinin konuları verimli bir şekilde öğrenmesi açısından önem teşkil eder. Bu açıdan kabak kemane eğitime yönelik hazırlanmış güzel sanatlar lisesi ders kitapları, öğrencilerin çalgıdaki gelişimlerine katkı sağlayacak nitelikte olmalıdır. Söz konusu ders kitaplarının içeriğinde kullanılan kabak kemane hakkında genel bilgiler, duruş tutuş hakkında bilgiler, teknik bilgiler, ritim yapı, makam, terminoloji, taksonomi,

Veli Yöntem

transpoze, gürlük, nüans terimleri, pozisyon, görsel materyaller ve materyallerin oranlarının neler olduğu hususunda mevcut durumları incelenmiştir.

2. Yöntem

Çalışmayla ilgili öncelikle literatür taraması yapılarak ders materyallerinin neler olduğu araştırılmıştır. Literatür taraması, bir konuyla ilgili olarak daha önce yapılan araştırmalardan elde edilen bulguların ve önemli hususların gözden geçirilerek incelenmesini ifade eder (Güçlü, 2019: 459). Daha sonra literatür taraması sonucu elde edilen materyallere yönelik ders kitaplarını değerlendirme formu hazırlanmıştır.

Bu araştırma, GSL kabak kemane ders kitaplarının doküman analizi tekniği ile incelendiği ve eğitimcilerle video konferans (zoom) adlı platformda görüşme yapılarak görüşme tekniğinin kullanıldığı nitel bir çalışmadır. Araştırma kapsamında hedeflenen konuların hakkında bilgi içeren yazılı metinlerin analiz edilmesine doküman analizi denilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 189). "Yazılı metinleri veya eserleri tarayarak derlenen bilgileri veri olarak değerlendirme ve bu verilere dayalı yapılan araştırmalara 'içerik çözümleme' araştırması, ya da bilgi toplama şekline vurgu yaparak 'dokümantasyon metodu' denir (Cebeci, 2018: 71).

2.1. Problem Cümlesi

GSL'inde kullanılan 9. 10. 11. 12. ders kitaplarının mevcut durumları ve kabak kemane dersini yürüten öğretmenlerin bu kitaplara yönelik görüşleri nasıldır?

2.2. Alt Problemler

1. 9. sınıf ders kitabının içeriğindeki kabak kemanenin duruşu, tutuşu, tarihsel süreci, akort sistemine yönelik genel bilgilere yer verilme durumu nasıldır?
2. Ders kitabının içeriğindeki taksonomilerin genelindeki durumu nasıldır?
3. Ders kitabının içeriğinde kullanılan teknikler ve bu tekniklerin sıralaması nasıldır?

"Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi"
"International Journal of Humanities and Art"
[trk dergisi/2022]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:4
Sayı/Issue:1

4. Ders kitabının içeriğinde kullanılan ritmik yapılar nasıldır?
5. Ders kitabının içeriğinde kullanılan makam yapıları nasıldır?
6. Ders kitabının içeriğinde kullanılan terminoloji nasıldır?
7. Ders kitabının içeriğinde transpoze(göçürme), nüans, gürlük terimleri, pozisyon kullanımı nasıldır?
8. Ders kitabının içeriğindeki görsel materyaller ve materyallerin sayıca oranları nasıldır?
9. Güzel Sanatlar lisesinde kabak kemane derslerini yürüten eğitimcilerin kabak kemane ders kitaplarına yönelik görüşleri nasıldır?

2.3. Amaç

Bu araştırmayla GSL 9, 10, 11, 12. sınıf kabak kemane ders kitaplarının içeriğine yönelik; kabak kemane hakkında genel bilgiler, duruş tutuş hakkında bilgiler, teknik bilgiler, ritim yapı, makam, terminoloji, taksonomi, transpoze, gürlük, nüans terimleri, pozisyon, görsel materyaller gibi konu başlıkları kapsamında mevcut durumlarının incelenmesi ve eğitimcilerin bu kitaplara yönelik görüşlerine yer verilmesi hedeflenmiştir.

2.4. Önem

Bu çalışmanın kabak kemane eğitimi ve öğretimine katkı sunması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

2.5. Sınırlılık

Bu araştırma, Milli Eğitim Bakanlığının 2019 yılında yayınladığı GSL 9, 10, 11, 12. sınıf çalgı eğitimi kemane adlı ders kitapları ve Güzel Sanatlar Lisesinde ulaşılabilen 8 kabak kemane eğitimcisiyle sınırlıdır.

2.6. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması içerik analizine tabi tutularak incelenmiştir. "İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği, sistematik yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır" (Türkmen, 2022: 79).

Veli Yöntem

Araştırmacı tarafından hazırlanan tablo 1'deki değerlendirme formu çerçevesinde veriler toplanmıştır. Çalışmadaki 9. sınıf ve 10. sınıf ders kitaplarının iki farklı yazarlar tarafından yazıldığı belirlenmiştir. Verilerin karışmaması için 9. sınıf (a), 9. sınıf (b), 10. sınıf (a), 10. sınıf (b), 11. sınıf (a), 12. sınıf (a) şeklinde ders kitapları incelenmiştir. Yani sınıf (a) şeklinde ifade edilenler aynı yazarlara ait, sınıf (b) şeklinde ifade edilenlerde farklı yazarlara aittir.

Tablo 1. Ders kitaplarını değerlendirme formu

No	Başlıklar	Sorular
1	Kabak Kemane Hakkında Genel Bilgiler	1. Kabak kemanenin tarihsel sürecinden bahsedilmiş midir? 2. Kabak kemanenin yapısından bahsedilmiş midir? 3. Akort sistemi hakkında bilgi verilmiş midir?
2	Kabak Kemanedeki Duruş Tutuş Hakkında Bilgiler	4. Kabak kemanede duruş ve tutuş pozisyonlarına yer verilmiş midir?
3	Teknik Bilgiler	5. Sağ el tekniklerine yer verilmiş midir? 6. Sol el tekniklerine yer verilmiş midir?
4	Ritim Yapı	7. Etüt ve eserlerde hangi ritmik yapılar kullanılmıştır? 8. Etüt ve eserlerdeki metronom sürelerine yer verilmiş midir?
5	Makamsal Yapı	9. Etüt ve eserlerde hangi makamsal yapılar kullanılmıştır?
6	Terminoloji	10. Kullanılan terminoloji nedir? (Makam, dizi vb), (gürlük terimleri, nüans) (Sağ el teknikleri, sol el teknikleri) (Batı/Türk)
7	Taksonomi	11. Konu başlıkları ünite halinde verilmiş midir? 12. Etüt ve eserlerdeki ritmik yapı hangi sıralamayla öğretilmektedir? 13. Etüt ve eserlerdeki makamsal yapı hangi sıralamayla öğretilmektedir? 14. Sağ ve sol el tekniklerinin öğretimindeki sıralama nasıldır?
8	Transpoze	15. Transpoze bilgisine yer verilmiş midir?
9	Gürlük, Nüans Terimleri	16. İçerikte kullanılan materyallerde gürlük ve nüans gibi ifadelere yer verilmiş midir?
10	Pozisyon	17. Kabak kemanedeki klavye pozisyon çalışmalarına yer verilmiş midir?
11	Görsel Materyaller	18. Resim, şekil vb. görsel materyallere yer verilerek içerik desteklenmiş midir?
12	Materyallerin Oranları	19. Egzersiz, etüt ve eserlerin sayıca oranlarının dağılımı nasıldır?

GSL özelinde yazılan 6 adet kabak kemane ders kitaplarının olduğu belirlenmiştir. Bu ders kitapları tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Güzel Sanatlar Lisesi kabak kemane ders kitapları

No	Yazarlar	Ders Kitabı Adları	Basım Yılı ve Yeri
1	Fatih DENGİZ Doğukan Tahsin BAŞARAN Gülşen ÖZDEMİR KOÇ	Çalgı Eğitimi Kemane 9 Ders Kitabı	2019, MEB

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

2	Fatih DENGİZ Doğukan Tahsin BAŞARAN Gülşen ÖZDEMİR KOÇ	Çalgı Eğitimi Kemane 10 Ders Kitabı	2019, MEB
3	Fatih DENGİZ Doğukan Tahsin BAŞARAN Gülşen ÖZDEMİR KOÇ	Çalgı Eğitimi Kemane 11 Ders Kitabı	2019, MEB
4	Fatih DENGİZ Doğukan Tahsin BAŞARAN Gülşen ÖZDEMİR KOÇ	Çalgı Eğitimi Kemane 12 Ders Kitabı	2019, MEB
5	Özkan ÖKSÜZ Samet Sabri TANKUTAY Tufan TOKSOY	Çalgı Eğitimi Yaylı Sazlar 9 (Kemane) Ders Kitabı	2019, MEB
6	Özkan ÖKSÜZ Samet Sabri TANKUTAY Tufan TOKSOY	Çalgı Eğitimi Yaylı Sazlar 10 (Kemane) Ders Kitabı	2019, MEB

1.1. Araştırma Grubu

Tablo 3. Güzel Sanatlar Lisesi kabak kemane derslerini yürüten eğitimcilerin demografik bilgileri

No	Görev Yeri	Yaş	Eğitim Durumu	Lisans Eğitimindeki Çalgısı	Kurumunda Yürüttüğü Çalgı Dersleri	Kabak Kemane Eğitimciliğinde Toplam Süre (Yıl)	GSL'nde Görev Yaptığı Süre (Yıl)
1	Aydın Yüksel Yalova Güzel Sanatlar Lisesi	31	Lisans	Kabak Kemane	Bağlama, Kabak Kemane	4	4
2	Giresun Güzel Sanatlar Lisesi	37	Lisans	Ud	Kabak Kemane	4	4
3	Kırşehir Neşet Ertaş Güzel Sanatlar Lisesi	36	Lisans	Bağlama	Bağlama, Kabak Kemane	6	6
4	Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi	46	Lisans	Keman	Keman-Kabak Kemane	5	17
5	Sivas Muzaffer Sarısözen Güzel Sanatlar Lisesi	44	Yüksek Lisans	Keman	Kabak kemane	4	4
6	Şanlıurfa Kazancı Bedih Güzel Sanatlar Lisesi	44	Lisans	Keman	Keman, Kabak Kemane	8	15
7	Tokat Güzel Sanatlar Lisesi	44	Yüksek Lisans	Keman	Keman, Kabak Kemane, Piyano	2	2
8	Yalova Güzel Sanatlar Lisesi	40	Lisans	Bağlama	Kabak Kemane, Bağlama	2	3

2. Bulgular

2.1. 9. Sınıf ders kitabının içeriğindeki kabak kemanenin başlangıcındaki duruşu, tutuşu, tarihsel süreci, çalgının bölümleri ve akort sistemine yönelik bulgular

Tablo 4. 9. Sınıf ders kitaplarında kabak kemaneye yönelik temel bilgilerin yer verilme durumları

No	Sınıf	Duruş Tutuş Bilgileri	Tarihsel Sürece Yönelik Bilgiler	Çalgının Bölümlerine Yönelik Bilgiler	Akort Sistemine Yönelik Bilgiler
1	9. (a)	☐	☐	☐	☐
2	9. (b)	☐	☐	☐	☐

9. sınıf ders kitaplarının her ikisinde de duruş ve tutuş, tarihsel süreç, çalgının bölümleri ve akort bilgilerine yer verildiği görülmüştür. 9. sınıf (b) ders kitabının genel içeriğine bakıldığında 9. sınıf (a) ders kitabına göre konu içeriklerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir.

2.2. Ders kitabının içeriğindeki taksonomilerin genelindeki durumuna yönelik bulgular

Ders kitaplarının geneline bakıldığında sadece 9. sınıf (b) ders kitabında ünitelere yer verilmediği görülmüştür. Diğer ders kitaplarında konu başlıkları üniteler halinde verilmiştir.

2.3. Ders kitabının içeriğinde kullanılan teknikler ve bu tekniklerin sıralamasına ilişkin bulgular

Tablo 5. Ders kitaplarındaki sağ ve sol el tekniklerinin sınıflara göre dağılımı

No	Sınıflar	Sağ El Teknikleri Konular	Sol El Teknikleri Konular
1	9. Sınıf (a)	Bağırsız Yay (Detache) Tekniği Bağlı Yay (Legato) Tekniği	-
2	9. Sınıf (b)	Bağırsız Yay (Detache) Tekniği Bağlı Yay (Legato) Tekniği	Çarpma Tekniği Trill Tekniği Glissando Tekniği
3	10. Sınıf (a)	-	Çarpma Tekniği Trill Tekniği
4	10. Sınıf (b)	-	-
5	11. Sınıf (a)	-	Glissando Tekniği
6	12. Sınıf (a)	-	Vibrato Tekniği

Sağ el tekniklerine 9. sınıf ders kitaplarında yer verilmiştir. Diğer ders kitaplarında sağ el tekniklerine değinilmediği görülmüştür. Sol el tekniklerine ilişkin çarpma ve trill 9. sınıf (b) ve 10. sınıf (a) ders kitaplarında değinilmiştir. Glissando tekniğine 9. sınıf ve 11. sınıf ders kitabında, vibrato tekniğine ise sadece 12. sınıf ders kitabında yer verilmiştir.

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

Bir başka husus 9. sınıf (a) ders kitabındaki sağ el tekniklerinin etütlerdeki notalarda işaretlere yer verildiği fakat eserlerde ise yer verilmediği dikkat çekmektedir. 9. sınıf (b) ders kitabında ise hem etütlerde hem de eserlerde sağ ve sol el teknikleriyle ilgili işaretlere yer verildiği belirlenmiştir. 10. sınıf (a) ders kitabındaki etütlerde ve eserlerde sol el tekniklerinin sembolleri notada gösterilmiş olup 10. sınıf (b) ders kitabında gösterilmemiştir. 11.sınıf ders kitabında glissando tekniğiyle ilgili etütte semboller gösterilmiş olup eserlerde ise bu tekniğin pekiştirilmesi açısından nota içerisinde nerede icra edilmesi açısından bir sembol gösterilmemiştir. Söz konusu 12. sınıf ders kitabındaki vibrato tekniğine yönelik yazılan etüt de sembol var iken eserlerde ise gösterilmemiştir.

2.4. Ders kitabının içeriğinde kullanılan ritmik yapılara yönelik bulgular

Tablo 6. Kabak kemane ders kitaplarındaki etüt ve eserlerin ritmik yapılarına ilişkin veriler

Ölçü Birimi	9. Sınıf (a)		9. Sınıf (b)		10. Sınıf (a)		10. Sınıf (b)		11. Sınıf (a)		12. Sınıf (a)	
	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser
2/4	5	11	5	4		8	1	8		3		7
3/4	4	-	4				1	2			1	
4/4	46	19	106	10	9	15	13	10	10	8	10	17
4/4 (Sebare)	-	1		2								
6/4										1		
7/4												1
3/8	1			1		1						
5/8					3	1	1		1		2	3
6/8				2	2	1	1	2	4	2	1	4
7/8									3	6		2
8/8												1
9/8				1			1	2	3	12	1	13
9/16								7	1	2		2
9/4								5	1	5		5
9/2								1				1
10/8						1		3		5	2	6
11/4												1
11/8												2
12/8											2	4
Toplam	56	31	115	20	14	27	18	40	23	44	19	69

Tablo 6 incelendiğinde ders kitaplarındaki ritmik yapılar şu şekildedir:

9. sınıf (a) ders kitabında 2/4, 3/4, 4/4 ve 3/8'lik ritmik yapıların olduğu belirlenmiştir. Bu ritmik yapıların arasında sayıca ön plana çıkan 46 adet etüt ve 19 adet eserin 4/4'lük bir ritmik yapıya sahip olduğu belirlenmiştir.

Veli Yöntem

9. sınıf (b) ders kitabında $2/4$, $4/4$, $4/4$ (sebare), $3/8$, $6/8$ ve $9/8$ 'lik ritmik yapıların olduğu belirlenmiştir. Ritmik yapı bakımından sayıca oranlar incelendiğinde 106 adet etüt ve 10 adet eserin $4/4$ 'lük ölçü birimiyle ön plana çıktığı görülmektedir.

10. sınıf (a) ders kitabında $2/4$, $3/4$, $4/4$ ve $3/8$ 'lik ölçü birimlerinin olduğu belirlenmiştir. Bu ritmik yapıların arasında sayıca ön plana çıkan 46 adet etüt ve 19 adet eserin $4/4$ 'lük bir ritmik yapıya sahip olduğu belirlenmiştir.

10. sınıf (b) ders kitabında $2/4$, $3/4$, $4/4$, $5/8$, $6/8$, $9/8$, $9/16$, $9/4$, $9/2$ ve $10/8$ 'lik ölçü birimlerinin olduğu belirlenmiştir. Ritmik yapıların sayıca oranlarına bakıldığında ön plana çıkan 13 adet etüt ve 10 adet eserin $4/4$ 'lük bir ritmik yapıda olduğu tespit edilmiştir.

11. sınıf (a) ders kitabında $2/4$, $4/4$, $6/4$, $5/8$, $6/8$, $7/8$, $9/8$, $9/16$, $9/4$ ve $10/8$ 'lik ölçü birimlerinin olduğu belirlenmiştir. Ritmik yapıların sayıca oranlarına bakıldığında ön plana çıkan 12 adet etüdün $9/8$ 'lik, 10 adet etüt ve 8 adet eserin $4/4$ 'lük bir ritmik yapıda olduğu görülmüştür.

12. sınıf (a) ders kitabında $2/4$, $3/4$, $4/4$, $7/4$, $5/8$, $6/8$, $7/8$, $8/8$, $9/8$, $9/16$, $9/4$, $9/2$, $10/8$, $11/4$, $11/8$ ve $12/8$ 'lik ölçü birimlerinin olduğu belirlenmiştir. Bu ritmik yapıların arasında sayıca ön plana çıkan 10 adet etüt ve 17 adet eserin $4/4$ 'lük, 13 adet etüdün ise $9/8$ 'lik bir ritmik yapıda olduğu görülmüştür.

Tablo 7. Kabak kemane ders kitaplarındaki etüt ve eserlerin metronom sürelerine ilişkin veriler

Metronom Aralığı	9. Sınıf (a)		9. Sınıf (b)		10. Sınıf (a)		10. Sınıf (b)		11. Sınıf (a)		12. Sınıf (a)	
	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser	Etüt	Eser
2'lik 63 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 40 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
4'lük 45 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1
4'lük 50 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4'lük 52 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 55 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
4'lük 60 bpm	-	-	-	-	-	2	-	-	-	1	1	3
4'lük 63 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
4'lük 65 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
4'lük 66 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4'lük 70 bpm	-	1	-	-	-	2	-	-	2	1	1	1
4'lük 72 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4'lük 75 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
4'lük 76 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
4'lük 80 bpm	-	2	-	-	1	-	-	-	3	1	-	6

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

4'lük 82 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
4'lük 84 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
4'lük 85 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-
4'lük 88 bpm	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
4'lük 90 bpm	-	5	-	-	-	4	-	-	-	1	-	5
4'lük 91 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 95 bpm	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	-	2
4'lük 96 bpm	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 86 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 100 bpm	-	2	-	-	1	2	-	-	-	7	8	4
4'lük 105 bpm	-	3	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
4'lük 106 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 108 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
4'lük 110 bpm	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2
4'lük 115 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 116 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4'lük 120 bpm	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
4'lük 125 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
4'lük 130 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4'lük 160 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
4'lük 165 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
4'lük 170 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
4'lük 180 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
4'lük 204 bpm	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8'lik 56 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
8'lik 60 bpm	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
8'lik 78 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
8'lik 80 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
8'lik 88 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
8'lik 90 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
8'lik 100 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
8'lik 102 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8'lik 108 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
8'lik 110 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	4
8'lik 115 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
8'lik 120 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
8'lik 125 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
8'lik 130 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
8'lik 138 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
8'lik 140 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	4
8'lik 160 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
8'lik 180 bpm	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1
8'lik 200 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
8'lik 220 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
8'lik 208 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
8'lik 264 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
8'lik 280 bpm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Toplam	0	31	0	0	3	22	0	0	9	38	18	64

Veli Yöntem

9. sınıf (a) ders kitabındaki etütlerde metronomla ilgili açıklayıcı bir bilgi bulunmamaktadır. Fakat eserlerde metronom bilgilerine yer verilmiştir. Metronom değerlerine bakıldığında eserlerin 2'lik 63 bpm, 4'lük 40-204 bpm arasında olduğu belirlenmiştir.

9. sınıf (b) ders kitabındaki etüt ve eserlerin metronomlarıyla açıklayıcı bilgilere yer verilmemiştir.

10. sınıf (a) ders kitabındaki 3 etütte metronom bilgilerine yer verilmiştir. Eserlerin ise 4'lük 45-125 bpm ve 8'lik 110 ve 180 bpm olduğu tespit edilmiştir.

10. sınıf (b) ders kitabındaki etüt ve eserlerin metronomlarıyla açıklayıcı bilgilere yer verilmemiştir.

11. sınıf (a) ders kitabındaki etütlerin 4'lük 70-180 bpm, 8'lik 140 bpm ve eserlerin 4'lük 40-170 bpm, 8'lik 88-280 bpm arasında olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra eserlerin geneline bakıldığında 7 eserdeki metronomunun 4'lük 100 bpm'de olduğu görülmektedir.

12. sınıf (a) ders kitabındaki etütlerin 4'lük 60-120 bpm, 8'lik 80-140 bpm eserlerin ise 4'lük 40-130 bpm arasında olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra eserlerin geneline bakıldığında 6 eserdeki metronomunun 4'lük 80 bpm'de, 5 eserin 4'lük 90 bpm'de, 4 eserin 4'lük 100 bpm'de ön plana çıktığı görülmektedir.

2.5. Ders kitabının içeriğinde kullanılan makam yapılarına göre bulgular

Tablo 8. Kabak kemane ders kitaplarındaki kullanılan makam yapıları

No	Sınıflar	Kullanılan Makam Yapıları	Toplam
1	9. Sınıf (a)	-	-
2	9. Sınıf (b)	-	-
3	10. Sınıf (a)	Buselik Makamı Dizisi Uşşak Makamı Dizisi Hüseyini Makamı Dizisi Kürdi Makamı Dizisi Hicaz Makamı Dizisi Rast Makamı Dizisi	6
4	10. Sınıf (b)	Buselik Makam Dizisi Çargah Makam Dizisi Uşşak Makam Dizisi Hüseyini Makam Dizisi	4
5	11. Sınıf (a)	Kürdi Makam Dizisi Hicaz Makam Dizisi	2

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitmcilerinin Görüşleri

6	12. Sınıf (a)	Segah Makam Dizisi Hüzzam Makam Dizisi Karcıgar Makam Dizisi Saba Makam Dizisi Eviç Makam Dizisi	5
---	---------------	--	---

9. sınıf ders kitaplarında makam yapılarına ilişkin bir açıklama verilmemiştir. 10. sınıf ders kitaplarındaki makam yapılarının toplam sayısının diğer ders kitaplarına göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra 10. sınıf (a) ders kitabında yer verilen kürdi ve hicaz makamları 11. sınıfın ders kitabında tekrar yer verildiği görülmüştür. 10. sınıf ders kitaplarından sonra makam yapılarına çoğunluk olarak yer verilen ders kitabının 12. sınıf olduğu belirlenmiştir.

2.6. Ders kitabının içeriğinde kullanılan terminolojiye yönelik bulgular

Tablo 9. Kabak kemane ders kitaplarındaki kullanılan terminoloji

No	Sınıflar	Kullanılan Terminoloji		
		Batı	Türk	Her İkisi de (Batı/Türk)
1	9. Sınıf (a)	-	Kemane,	Bağırsız Yay (Detache) Tekniği Bağlı Yay (Legato) Tekniği
2	9. Sınıf (b)	Trill Tekniği Glissando Tekniği	Kemane, Kabak Kemane	Bağırsız Yay (Detache) Tekniği Bağlı Yay (Legato) Tekniği
3	10. Sınıf (a)	-	Makamı Dizisi, Kemane	-
4	10. Sınıf (b)	-	Makam Dizisi, Kemane	-
5	11. Sınıf (a)	Glissando Tekniği Gürlük terimleri: p, ,mf, f	Kemane	-
6	12. Sınıf (a)	Vibrato Tekniği	Kemane	-

Tablo 9 incelendiğinde 9. sınıf (a) ders kitabında yer verilen yay teknikleri konusunda her iki terminolojinin kullanıldığı belirlenmiştir.

9. sınıf (b) ders kitabının genelinde “kemane” isminin kullanıldığı fakat “kemanede kullanılan teller” adlı başlığın içeriğinde “kabak kemane” isminin de kullanıldığı görülmüştür. Yay teknikleri her iki terminolojide kullanılırken süsleme tekniklerinde ise Batı müziği terminolojisi tercih edilmiştir.

10. sınıf (a) ders kitabında “makamı dizisi” terimi benimsenirken 10. sınıf (b) ders kitabında “makam dizisi” nin kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca “kemane” isminin her iki ders kitabında kullanıldığı görülmüştür.

Veli Yöntem

11. sınıf (a) ders kitabındaki süsleme tekniği ve gürlükler Batı müziği terminolojisi olarak kullanılmıştır. İsim olarak “kemane” tercih edilmiştir.

12. sınıf (a) ders kitabındaki süsleme tekniği Batı müziği terminolojisi olarak kullanılmıştır. İsim olarak Kemane tercih edilmiştir.

2.7. Ders kitabının içeriğinde transpoze, nüans, gürlük terimleri, pozisyon kullanımına yönelik bulgular

Tablo 10. Ders kitaplarındaki transpoze, nüans ve gürlük, pozisyona kullanımına ilişkin veriler

No	Sınıflar	Transpoze	Nüans, Gürlük terimleri	Pozisyon kullanımı
1	9. Sınıf (a)	-	-	1.pozisyon
2	9. Sınıf (b)	-	-	1.pozisyon
3	10. Sınıf (a)	-	-	1.pozisyon
4	10. Sınıf (b)	-	-	1.pozisyon
5	11. Sınıf (a)	-	Cressendo, decresendo, p, mf, f	1.pozisyon
6	12. Sınıf (a)	-	-	1.pozisyon

Ders kitapları incelendiğinde transpoze ile ilgili bir çalışmaya yer verilmediği görülmüştür. 11. sınıf ders kitabındaki 1 etütte nüans ve gürlük terimlerine yer verilmiş olup diğer ders kitaplarında da nüans ve gürlük terimlerine rastlanılmamıştır. Ders kitaplarının tümünde klavyede kullanılan pozisyon ile ilgili etüt ve eserlerde 1. pozisyon kullanıldığı belirlenmiştir.

2.8. Ders kitabının içeriğindeki görsel materyaller ve materyallerin sayıca oranlarına ilişkin bulgular

Tablo 11. Ders kitaplarındaki görsel araçların sayı oranları

No	Sınıflar	Görsel Adeti	Şekil Adeti	Karekod Adeti	Toplam
1	9. Sınıf (a)	50	-	6	56
2	9. Sınıf (b)	41	-	-	41
3	10. Sınıf (a)	-	-	3	3
4	10. Sınıf (b)	3	-	-	3
5	11. Sınıf (a)	3	-	5	8
6	12. Sınıf (a)	3	-	5	8

Tablo 11 incelendiğinde 9. sınıf ders kitaplarındaki görsel araçların sayıca oranlarının diğer sınıflara göre ön planda olduğu görülmektedir.

Tablo 12. 9. sınıf kabak kemane ders kitabındaki etüt ve eserlerin sayı oranları (a)

Üniteler	Etüt Sayfa Numaraları	Etüt Adeti	Eser Sayfa	Eser
----------	-----------------------	------------	------------	------

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

			Numaraları	Adeti
3	49-63	14	-	-
4	71-96	29	75-97	5
5	102-108	6	-	-
6	112-118	7	119-	26
Toplam	-	56	-	31

9. sınıf (a) ders kitabındaki etüt ve eserlerin sayıca oranları üniteler şeklinde değerlendirildiğinde ön planda 4. ünite 29 adet etüde yer verildiği görülmektedir. Eserlerin sayıca oranlarına bakıldığında 6. ünite 26 adet esere yer verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 13. 9. sınıf kabak kemane ders kitabındaki etüt ve eserlerin sayı oranları (b)

Üniteler	Etüt Sayfa Numaraları	Etüt Adeti	Eser Sayfa Numaraları	Eser Adeti
3	22-33	40	-	-
4	38-54	55	-	-
5	57-61	13	-	-
6	64-67	7	70-81	20
Toplam	-	115	-	20

Tablo 13 incelendiğinde 9. sınıf (b) ders kitabında 115 adet etüt ve 20 adet esere yer verildiği görülmektedir.

Tablo 14. 10. sınıf kabak kemane ders kitabındaki etüt ve eserlerin sayı oranları (a)

Üniteler	Etüt Sayfa Numaraları	Etüt Adeti	Eser Sayfa Numaraları	Eser Adeti
1	13-20	6	17-24	7
2	28-29	2	-	-
3	34-39	6	40-58	20
Toplam	-	14	-	27

Tablo 14 incelendiğinde 10. sınıf (a) ders kitabında 14 adet etüt ve 27 adet esere yer verildiği belirlenmiştir.

Tablo 15. 10. sınıf kabak kemane ders kitabındaki etüt ve eserlerin sayı oranları (b)

Üniteler	Etüt Sayfa Numaraları	Etüt Adeti	Eser Sayfa Numaraları	Eser Adeti
1	12-29	18	13-30	19
2	-	-	37-53	21
Toplam	-	18	-	40

Tablo 15 incelendiğinde 10. sınıf (b) ders kitabında 18 adet etüt ve 40 adet esere yer verildiği belirlenmiştir.

Tablo 16. 11. Sınıf kabak kemane ders kitabındaki etüt ve eserlerin sayı oranları (a)

Üniteler	Etüt Sayfa Numaraları	Etüt Adeti	Eser Sayfa Numaraları	Eser Adeti
----------	-----------------------	------------	-----------------------	------------

Veli Yöntem

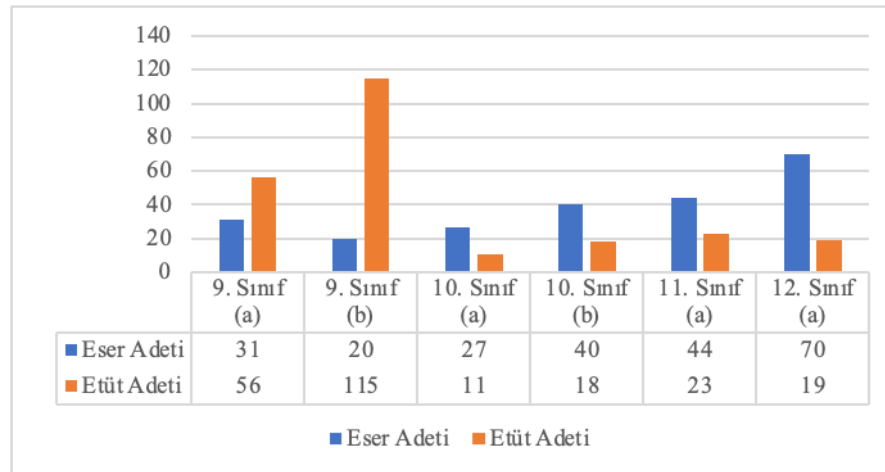
1	12-24	7	15-33	11
2	39-40	1	41-42	1
3	46-67	9	50-72	15
4	76-80	6	81-97	18
Toplam	-	23	-	44

Tablo 16 incelendiğinde 11. sınıf (a) ders kitabında 23 adet etüt ve 44 adet esere yer verildiği belirlenmiştir.

Tablo 17. 12. sınıf kabak kemane ders kitabındaki etüt ve eserlerin sayı oranları (a)

Üniteler	Etüt Sayfa Numaraları	Etüt Adeti	Eser Sayfa Numaraları	Eser Adeti
1	12-24	5	14-30	13
2	34	1	35	1
3	40-63	9	43-71	16
4	76-79	4	80-127	39
Toplam	-	19	-	69

Tablo 17 incelendiğinde 12. sınıf (a) ders kitabında 19 adet etüt ve 69 adet esere yer verildiği belirlenmiştir.

Şekil 1. Tüm sınıfların ders kitaplarındaki etüt ve eserlerin sayı dağılımı

Şekil 1 incelendiğinde 9. sınıf (b) ders kitabı, diğer ders kitaplarına göre karşılaştırıldığında 115 adet etütle öne çıktığı görülmektedir. Bunun yanı sıra 70 adet eserle ön plana çıkan 12. sınıf ders kitabı diğer ders kitaplarından sayıca yüksektir. Etüt sayısının 11 adetle 10. sınıf (a) ders kitabında, eser sayısının 20 adetle 9. sınıf (b) ders kitabında yer verilerek diğer ders kitaplarına göre etüt ve eserlerde en az oranlara sahip oldukları belirlenmiştir.

2.9. Kabak kemane eğitimcilerinin ders kitaplarına yönelik görüşleri

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

Tablo 18. Eğitimcilerin Güzel Sanatlar Lisesi kabak kemane ders kitaplarını kullanıp kullanmadıklarına yönelik bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Kullanıyorum	E2, E4	2
Nadiren kullanıyorum	E3	1
Kullanmıyorum	E1, E5, E6, E7, E8	5

Tablo 18 incelendiğinde 5 eğitimcinin ders kitaplarını kullanmadıkları, 3 eğitimcinin ise kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 19. Eğitimcilerin ders kitaplarının dışında kullandıkları materyallere yönelik bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Kabak kemane metodu (Özgür Çelik)	E1, E2, E4, E5, E7	5
Kabak kemane metodu (Cafer Nazlıbaş, Mehmet Zeki Halhallı)	E1, E2, E4, E5	4
Bağlama metodu (Savaş Ekici)	E1, E3, E4	3
Bağlama metodu (Servet Yaşar)	E1	1
Keman metodu (Ömer Can)	E1, E5	2
Keman metodu (Otakar Sevcik)	E4,	1
Kendi yazmış olduğu kaynak (yayımlanmamış kaynak)	E3	1

Tablo 19 incelendiğinde 5 eğitimcinin kabak kemane metotlarından bunun yanı sıra 3 eğitimcinin bağlama, 3 eğitimcinin keman ve 1 eğitimcinin kendi yazmış olduğu materyalden faydalandığı tespit edilmiştir.

Tablo 20. Kabak kemane ders kitaplarındaki eksikliklere yönelik eğitimcilerin görüşlerine ilişkin bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Yeterli derecede	E2	1
Çalgının yapım aşamaları	E3	1
Kabak kemane tekniği (baş parmak pozisyonu ve kullanımı)	E4	1
Farklı akort sistemleri	E5, E8	2

Tablo 20 incelendiğinde 2 eğitimci farklı akort sistemlerine kitapta yer verilmediğini, 1 eğitimci kitapların yeterli olduğunu, 1 eğitimci çalgının yapım aşamalarına yeterince değinilmediğini ve 1 eğitimci baş parmakla kabak kemaneyi çevirme kullanımının eksik olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 21. Kabak kemane ders kitaplarının konu bütünlüğü ve ünitelerin sıralaması hakkında eğitimcilerin görüşlerine yönelik bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Basitten zora doğru verilmeli	E2, E8	2
Tonal yapıdan sonra makamsal yapı verilmeli	E3	1
9. Sınıf ders kitabında 2/4, 4/4 usüllerin dışında çalışmalar yapılmamalı	E4	1
Öğrencilerin algı ve yeteneklerindeki farklılıklar konu bütünlüğü ve ünitelerin sıralamasını esnetebiliyor	E5	1

Veli Yöntem

Tablo 21 incelendiğinde 1 eğitimci ders kitaplarındaki etütlerin ve eserlerin basitten zora doğru olması gerektiğini, 1 eğitimci tonal yapıdan sonra makamsal yapı verilmesini ve 1 eğitimci 9. Sınıf ders kitabında 2/4, 4/4 usüllerin dışında çalışmaların yapılmamasını ifade etmiştir.

Tablo 22. Kabak kemane öğretim sürecinde kullandıkları akort sistemi

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Her ikisinde (Re-La-Re-La, Re-La-Re-Sol)	E1, E3, E4, E5	4
Re-La-Re-La	E2, E6	2
Re la re la sol (5 telli)	E7	1

Tablo 22 incelendiğinde eğitimcilerin kabak kemane eğitim sürecinde 4'lü ve 5'li aralıklar kullanıldığı görülmüştür. 4 eğitimcinin tizden peste re-la-re-la veya re-la-re-sol, 2 eğitimcinin re-la-re-la ve 1 eğitimcinin re-la-re-la-sol (5 telli kabak kemane) akort sistemlerini kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 23. Kabak kemane ders kitaplarında yer alan yay ve süsleme teknikleri dışında eğitimcilerin kullandıkları teknikler

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Farklı teknikler kullanmıyorum	E1, E2, E5, E6, E7, E8	6
Staccato, pizzicato, ricochet, flajole	E4	1
Spiccato	E3	1

Tablo 23 incelendiğinde ders kitaplarındaki yer verilen yay ve süsleme teknikleri dışında 6 eğitimcinin farklı teknikler kullanmadığı, 1 eğitimcinin staccato, pizzicato, ricochet, flajole tekniklerini ve 1 eğitimcinin spiccato tekniğini kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 24. Kabak kemane ders kitaplarında yer alan etüt ve eserlerde eğitimcilerin herhangi bir yay ve süsleme tekniklerine yönelik işaretlendirmeler kullanıp kullanmadığına ilişkin bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Belirtilmeyen yerlere not düşerek icranın yapılmasını sağlıyorum	E2, E3, E6, E8	4
Kullanmıyorum	E1, E5	2

Tablo 24 incelendiğinde ders kitaplarındaki etüt ve eserlerde yay ve süsleme tekniklerine yönelik 4 eğitimcinin belirtilmeyen yerlere not düşerek icra yaptığı ve 2 eğitimcinin işaret kullanmadığı belirlenmiştir.

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

Tablo 25. Eğitimcilerin kabak kemane ders kitaplarında kullanılan usüllerin dışında farklı usüllere yer verip vermediklerine yönelik bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Öğrenci seviyesine göre ünite dışında değişik usüllere yer veriyorum	E2	1
Yer vermiyorum	E3, E4, E5, E6, E7	5

Tablo 25 incelendiğinde eğitimcilerin ders kitaplarında kullanılan usüllerin dışında 5 eğitimcinin eğitim sürecinde yer vermediği ve 1 eğitimcinin ünite dışında farklı usüllere yer verdiği belirlenmiştir.

Tablo 26. Kabak kemane ders kitaplarında kullanılan makam yapılarının dışında farklı makam yapıları öğretip öğretmediklerine yönelik bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Öğretmiyorum	E1, E2, E3, E5, E6, E8	6
Şehnaz, Hicazkar, Nim zirgüle	E4	1

Tablo 26 incelendiğinde ders kitaplarında kullanılan makam yapılarının dışında 6 eğitimcinin farklı makam yapılarını yer vermediği ve 1 eğitimcinin şehnaz, hicazkar ve nim zirgüle makamlarına yer verdiği belirlenmiştir.

Tablo 27. Ders kitaplarında yer alan müzik terimlerinin öğretiminde eğitimcilerin kullandıkları terminoloji

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
a) Türk (Örneğin; bağlı çalma, bağısız çalma, orta derecede ses, kaydırarak çalma vb.)	E1	1
b) Batı (Örneğin; legato, detache, mezzoforte, glissando vb.)	-	0
c) Her ikisi de (Örneğin; bağlı çalma = legato, bağısız çalma = detache, mezzo forte = orta derecede ses, kaydırarak çalma=glissando vb.)	E2, E3, E4, E5, E6, E7, E8	7

Tablo 27 incelendiğinde 7 eğitimcinin her iki terimi (Türk/Batı) kullandığı ve 1 eğitimcinin Türkçe olarak yer verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 28. Ders kitaplarında yer almayan transpoze (göçürme) bilgisine eğitimcilerin, kabak kemane öğretim sürecinde yer verip vermediklerine yönelik bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Evet. İki ses (re, mi)	E1, E2, E3, E4, E5, E6, E8	7

Veli Yöntem

Evet. Bir ses (re)	E7	1
--------------------	----	---

Tablo 28 incelendiğinde 7 eğitimcinin iki sese (re, mi) ve 1 eğitimcinin 1 sese (re) transpoze (göçürme) ettiği belirlenmiştir.

Tablo 29. Ders kitaplarında yer almayan pozisyon (1, 2, 3, 4. pozisyon vb.) bilgisine eğitimcilerin kabak kemane öğretim sürecinde yer verip vermediklerine yönelik bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Evet yer veriyorum	E2, E3, E5	3
Yer vermiyorum	E1, E4, E6, E7, E8	5

Tablo 29 incelendiğinde pozisyon bilgisine 5 eğitimcinin eğitim sürecinde yer vermediği, 3 eğitimcinin yer verdiği belirlenmiştir.

Tablo 30. Ders kitaplarının içeriğindeki görsel materyallere yönelik eğitimcilerin eksik gördüğü bulgular

Eğitimci Görüşleri	Eğitimciler	f
Pozisyonların hem konu hem de görsel eksiklikleri var	E2	1
Görsel materyaller yeterli	E3, E4	2
Görsel olarak daha güncel resimler kullanılabilir. Örneğin çok eski kabak kemane görselleri kullanılmış bunlar değişebilir	E8	1

Tablo 30 incelendiğinde 2 eğitimci görsel materyallere ders kitaplarında yeterince yer verildiğini, 1 eğitimci pozisyon konusuna ve görsellerine yer verilmesi yönünde eksikliklerin olduğunu ve 1 eğitimci kabak kemane görsellerinin güncellenmesini ifade etmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Temel düzeydeki iki farklı 9. sınıf ders kitaplarında çalgının bölümleri, tarihsel süreçleri, duruş tutuş ve akort sistemine yönelik bilgilere her iki kitapta yer verdikleri anlaşılmıştır. 9. sınıf (b) ders kitabında içerik yönünden 9. sınıf (a) ders kitabına göre konu içeriğinin çok fazla olduğu görülmüştür. Akort sistemine yönelik 9. sınıf ders kitaplarında tizden peste re, la, re, sol şeklinde tellerin isimlendirildiği piyanoya göre tizden peste fa, do, fa, si bemol şeklinde akort edildiği görülmektedir.

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitmcilerinin Görüşleri

Ders kitaplarına taksonomi açısından geneline bakıldığında sistematik bir anlayışta hazırlanmıştır. 9. sınıf (b) ders kitaplarının dışındaki tüm ders kitaplarında üniteler şeklinde konu başlıklarına yer verildiği tespit edilmiştir.

Ders kitaplarının içeriğindeki sağ el tekniklerine yönelik konular 9. sınıf ders kitaplarında yer verilmiş fakat diğer sınıflarda sağ el tekniklerine ilişkin bilgilere değinilmemiştir. Sol el tekniklerine yönelik 9, 10, 11, 12. sınıf ders kitaplarında çarpma, trill, glissando ve vibrato tekniklerine yönelik açıklamalarda bulunulmuştur. Ders kitaplarındaki diğer husus ise sağ ve sol el tekniklerine yönelik sembollerin kimi etüt ve eserlerin notasında gösterilip kimisinde gösterilmediği konusudur. Teknikler konu olarak anlatılmış fakat eserin nasıl icra edilmesi konusunda nota üzerinde sembollerin veya açıklamaların olmadığı görülmüştür. Bu yönde kabak kemaneye yakın Türk halk müziği çalgılarından biri olan bağlama ve GSL keman, kanun ders kitaplarına yönelik çalışmalarda benzer eksikliklere değinilmektedir (Akbaş ve ark., 2021: 3864; Gülüm, 2019: 89-91; Dursun & Kaleli, 2021: 117). Kabak kemane metotlarının incelenmesi üzerine yapılan çalışmada da benzer eksikliklerden bahsedilmektedir (Kutlu & Gereken, 2021: 335).

Eser ve etütlerin genellikle 4/4'lük ritmik yapıda oldukları tespit edilmiştir. Ders kitaplarındaki etüt ve eserlerin ritim yapılarına bakıldığında çeşitli örneklerin olduğu belirlenmiştir. Bunlar iki zamanlıdan başlayıp sırasıyla on iki zamanlıya kadar ritmik yapıda etüt ve eser örneklemelerine farklı sınıflardaki ders kitaplarında yer verildiği görülmüştür. Etüt ve eserlerin metronom değerleriyle ilgili 9. sınıf (b) ve 10. Sınıf (b) ders kitapları hariç diğer ders kitaplarının tamamında açıklayıcı bilgilerin olduğu tespit edilmiştir. Metronom değerleri minimum 2'lik notalarda 63 bpm, 4'lük notalarda 40-204 bpm arasında, 8'lik notalarda 56-280 bpm arasında olduğu belirlenmiştir.

Makam yapılarına ait verilerin sonucunda 9. sınıf ders kitaplarında bir açıklama verilmemiştir. Çoğunlukla 10. sınıf ders kitaplarında bunu takip eden 12. sınıf ders kitabında makam konularına ağırlık verildiği belirlenmiştir.

Ders kitaplarının içeriğinde kullanılan başlıca terminolojiye bakıldığında ders kitaplarının çoğunda "kemane" olarak adlandırılırken bir ders kitabında "kabak kemane" olarak isimlendirildiği belirlenmiştir. Bu konuya yönelik Çelik (2022:

Veli Yöntem

597-599) çalışmasında yer vermiştir. Diğer konu yay ve süsleme tekniklerinin kimi ders kitaplarında Türkçe isimlendirilirken kimisinde Batı isimlendirildiği görülmüştür. Son olarak kimi ders kitaplarında “makamı dizisi” kimisinde “makam dizisi” şeklinde ifade edildiği belirlenmiştir.

Transpoze bilgisine yönelik ders kitaplarının tümünde yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra gürlük ve nüans terimleri ile ilgili sadece 11. sınıf ders kitabındaki 1 etütte yer verildiği diğer kitaplarda bu konulara değinilmediği tespitine varılmıştır. Ders kitapların tümünde klavyede kullanılan pozisyon ile ilgili etüt ve eserlerde 1. pozisyon kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Konuyla ilgili Çelik (2019: 108-114) çalışmasında kabak kemanedeki pozisyon değiştirme önerilerine yer vermiştir.

Ders kitaplarının içeriğindeki etüt ve eserlerin sayıca oranlarına bakıldığında en fazla 9. sınıf (b) ders kitabının etütle öne çıktığı eser yönünden ise 12. sınıf ders kitabının olduğu belirlenmiştir. Eser adetinin en az olduğu ders kitabı 9. sınıf (b) olup etüt adetinin en az olduğu ders kitabı ise 10. sınıftır (a).

Eğitmcilerin, kabak kemaneyi öğretim sürecinde ders kitaplarını çoğunlukla kullanmadığı ve (bazı eğitimcilerin) okullarına ders kitaplarının gönderilmediği, diğer (kabak kemane, bağlama keman vb.) metotlardan faydalandığı, akort sistemini genellikle tizden peste re, la, re, la veya re, la, re, sol şeklinde kullandığı, ders kitaplarının dışında farklı yay tekniklerine çoğunlukla değinmediği, notalar üzerinde tekniklere yönelik belirtilmeyen yerler varsa işaretlendiği, kabak kemane eğitimi sürecinde müzik terimlerini ifade ederken terminolojik açıdan Türkçe ve Batı (bağırsız çalma = detache, kaydırarak çalma = glissando vb.) olarak her ikisini de kullandığı, transpoze ve pozisyon bilgisine yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra eğitimciler, ders kitaplarında farklı akort sistemlerine yer verilmediğini, etüt ve eserlerin basitten zora yapılması gerektiğini ve görsel materyallerin güncellenmesini ifade etmişlerdir.

İncelenen ders kitaplarındaki etüt ve eserlerde sağ ve sol el teknikleri, nüans, gürlük terimlerine yönelik sembollere ve açıklamalara daha fazla yer verilmelidir. Bu konuya ilişkin sağ ve sol el tekniklerine (Yöntem ve Türkmen, 2023: 100-108) çalışmasında yer vermiştir. Özellikle birden fazla öğrencinin

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

derste olduğunu varsayarsak ortak icra birliği açısından önem teşkil ettiği düşünülmektedir.

Kabak kemane ders kitaplarına karekod sistemi eklenerek yay ve süsleme tekniklerinin öğrenciye öğretimini kolaylaştırmak için kısa bir video hazırlanmalıdır.

Ders kitaplarında en fazla 4/4'lük ritmik yapıda etüt ve eserlerin olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin diğer ritmik yapıları anlaması ve uygulaması açısından eşit şekilde etüt ve eser örneklerinin dağılımı yapılmalıdır.

Aynı makam konuları bir üst sınıfta yeni bir konuymuş gibi tekrar edilmemeli bunun yerine belirli bir hiyerarşiyle sınıflardaki makam konularının öğretimi eşit şekilde dağıtılmalıdır.

Etüt ve eserlerin metronom değerleriyle ilgili 9. sınıf (b) ve 10. sınıf (b) ders kitaplarında da diğer ders kitaplarında olduğu gibi açıklamalara yer verilmelidir.

Ders kitaplarında kullanılan terminolojiye bakıldığında yay, süsleme teknikleri, nüans, gürlük terimlerinin Türkçe veya Batı kullanıldığı, kemane, kabak kemane isimlerinin, makamı dizisi, makam dizisi şeklinde kullanılan bu terimlerin ortak icralarda ve öğretimlerde karışıklığa neden olacağı açısından ders kitaplarında tutarlı bir yaklaşımda olunmalıdır.

Transpoze ile ilgili en az bir tonun dışında etüt ve eserlere yönelik örneklere 11. sınıf ve 12. sınıf ders kitaplarında yer verilmelidir. Kabak kemanede pozisyon çalışmalarına 12. sınıf ders kitabında etüt olarak yer verilmelidir.

9. sınıf (b) ve 10. sınıf (a) ders kitaplarının içeriğindeki etüt ve eserlerin sayıca oranlarının artırılması önerilmektedir.

Kaynakça / Reference

Akbaş, B. Z., Kaleli, Y. S. & Özdek, A. (2021). Güzel Sanatlar Liselerinde Kullanılan Bağlama Ders Kitaplarındaki Alıştırma ve İlgili Türkülerin Hedef Davranış Bakımından İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 3853-3867. Retrieved From [Http://www.İtobiad.Com/Tr/Pub/İssue/66167/983442](http://www.itobiad.com/Tr/Pub/Issue/66167/983442)

Veli Yöntem

- Cebeci, S. (2018). *Bilimsel Araştırma ve Yazma Teknikleri*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Çelik, Ö. (2022). Kabak Kemane Eğitiminde Metotlaşma Süreci ve Pandemi Döneminde Çevrimiçi Eğitimi. S. Fedekar ve M. Duranlı (Ed.) *Prof. Dr. Metin Ekici Armağanı I-II-II* (1. Basım) (595-610) içinde. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.
- Çelik, Ö. (2019). Kabak Kemane İçin Pozisyon Değiştirme Önerileri. *Eurasian Journal Of Music And Dance*,(15), 105-116. DOI: 10.31722/Ejmd.668511
- Çelik, Ö. (2018). *Batı Anadolu'da Kabak Kemane ve İcra Geleneği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Dengiz, F., Başaran, D. T. & Koç, G. Özdemir Koç, G. (2019). *Çalgı Eğitimi Kemane 9. Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Dengiz, F., Başaran, D. T. & Koç, G. Özdemir Koç, G. (2019). *Çalgı Eğitimi Kemane 10. Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Dengiz, F., Başaran, D. T. & Koç, G. Özdemir Koç, G. (2019). *Çalgı Eğitimi Kemane 11. Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Dengiz, F., Başaran, D. T. & Koç, G. Özdemir Koç, G. (2019). *Çalgı Eğitimi Kemane 12. Sınıf Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Durmaz, E. & Değirmencioğlu L. (2021). Kemane Eğitimi: Perde Adlandırmalarına İlişkin Yeni Bir Yaklaşım. *Sanat ve İnsan Dergisi*, 5(1), 192-208.
- Durmaz, E. (2021). *Devlet Konservatuvarları Lisans Düzeyi Kemane Dersi İçin Öğretim Program Önerisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.
- Dursun, M. & Kaleli, Y. S. (2021). Güzel Sanatlar Liselerinde Kullanılan Çalgı Eğitimi Kanun ve Çalgı Toplulukları Ders Kitapları Arasındaki Hedef Davranış İlişkisinin İncelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 107-121.

Güzel Sanatlar Lisesi Kabak Kemane Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Bu Kitaplara Yönelik Kabak Kemane Eğitimcilerinin Görüşleri

135

- Dincel, D. (2018). *Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Kemane Eğitiminin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Güçlü, İ. (2019). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Teknik- Yaklaşım - Uygulama*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Gülüm, B. (2019). *Kuruluşundan Günümüze Güzel Sanatlar Liseleri Başlangıç Düzeyi Keman Eğitimi Ders Kitaplarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun
- Kutlu, K. G. & Gerekten, S. E. (2021). Kabak Kemane Metotlarının Çeşitli Değişkenler Aracılığıyla İncelenmesi. Ş. Koca & P. Erten (Ed.), *Eğitim Bilimlerinde Araştırma Ve Değerlendirmeler - II* (1. Basım) (S. 319-337) İçinde. Ankara: Gece Kitaplığı.
- MEB, (2018). Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi Yaylı Sazlar Dersi (Kemane, Kemança, Karadeniz Kemançesi) Öğretim Programı 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar. Ankara. (<http://Mufredat.Meb.Gov.Tr/Dosyalar/20201214235830292-%C3%87.ALGI%20E%C4%9E%C4%B0T%C4%B0M%C4%B0%20YAYLI%20SAZLAR.Pdf>).
- Öksüz, Ö., Tankutay, S.S. & Toksoy T. (2019). *Çalgı Eğitimi Yaylı Sazlar 9. Sınıf (Kemane) Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Öksüz, Ö., Tankutay, S.S. & Toksoy T. (2019). *Çalgı Eğitimi Yaylı Sazlar 10. Sınıf (Kemane) Ders Kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 57-63.
- Özmenteş, B. (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. *İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 89-98.

"Beşeri Bilimler ve Sanat Dergisi"
"International Journal of Humanities and Art"
[trk dergisi/2023]

e-ISSN:2757-6388
Cilt/Volume:4
Sayı/Issue:1

Veli Yöntem

- Parasız, G. (2099). Eğitim Müziği Eksenli Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. *Sanat Dergisi*, 0(15), 19 – 24.
- Türkmen, U. (2022). Araştırma. E. F. Türkmen (Ed.), *Müzikte Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (S. 69-85) İçinde. Ankara: İzge Basın Yayın.
- Urhan, S. (2014). Kabak Kemane Metodu. İzmir: Tezer Matbaası.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık San. ve Tic A.Ş.
- Yöntem, V. (2022). *Kabak Kemane Eğitiminde Sağ ve Sol El Tekniklerini Geliştirici Özgün Etüt ve Eser Önerileri*. Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Yöntem, V. & Türkmen, U. (2023). Kabak Kemanede Kullanılan Sağ ve Sol El Tekniklerine Yönelik Eğitimci ve İcracı Görüşleri. *Eurasian Journal Of Music And Dance* , (22) , 90-110 . DOI: 10.31722/Ejmd.1189520

